

LIBERTATEA

Abonamentul:

*reţul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Foaia de glume „Bobîrnaci” şi broşurile „Spicuri Economice”, pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 8 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie naţională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL

Inserţiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

Inserţiunile ca şi abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

Marele războiu s'a început!

Germania a declarat războiu Rusiei! — Rusia a atacat trupe mai mărunte la hotarele germane. — Francezii au aruncat bombe din maşini de zburat asupra oraşelor germane şi bombardează un port german. — Flota germană bate cu tunurile un port rusesc. — Începutul infiorătorului războiu european, e făcut!

Fiindcă acum fiecare zi îşi are întâmplările ei însemnate, cari se rostogolesc unele peste altele şi se întrec unele pe altele, vom da de azi încolo ştirile după zilele în care le-am aflat şi noi aici. Iată ştirile cele mai însemnate de Luni până azi, Joi dimineaţa:

Luni, 3 August

Germania a declarat Rusiei războiul!

Dorinţa Germaniei de a se vedea în războiu cu Rusia, a o lua de pept şi a şi-o pune odată sub genunchi, încă până aceea nu s'a întârit prea mult, cât să n-o mai poată apoi bate, — e implinită! Toate asigurările date lumii, că încă tot se mai poate întâmpla să fie pace, — erau vorbe goale.

Germania a declarat războiu Rusiei Sâmbăta trecută sara la orele 8. Aşa că, Duminică dimineaţa Rusia s'a sculat avându-şi războiul trimis ei oficios pe cap, de vecina sa puternică, Germania! — Iaca telegrama care vesteşte acest lucru:

Petersburg, 2 Aug. — Aseară (adecă Sâmbătă în 1 Aug. sara) la oarele 1/28, ambasadorul Germaniei, în numele guvernului său, a dat ministeriului de externe declaraţia de războiu (în scris)!

Cum s'a ajuns la asta? Ţarul rusesc rugase cu zile înainte, prin o telegramă, pe Împăratul Germaniei, să conlucre a nu se sparge pacea Europei, că şi el, Ţarul, e pentru pace. — Împăratul Wilhelm chiar în acelaşi timp trimisese o telegramă, cam de acelaşi înţeles Ţarului, — aşa că telegramele

lor se încrucişaseră în drum. Primind telegrama Ţarului, Împăratul Germaniei s'a pus în înţelegere cu sfetnicii săi şi cu cei din Austro-ungaria, să vadă sub ce condiţii (puncte de învoială), ar mai primi încă o împăcare în pricina cu Sîrbia, pentru a încungiura un războiu uriaş. A doua zi au mers alte telegrame dela Berlin la Petersburg şi înapoi. Dar, spun foile germane şi austriece, în acelaşi timp, Rusia făcea rezezi pregătiri de mobilizare, — ceea-ce a trezit la Berlin bănuţala, că schimbul de telegrame ar fi numai pentru a ciştiga Rusia timp de pregătire...

Atunci Vineri, Germania a trimis poruncă ambasadorului său dela Berlin, să meargă îndată la guvernul rusesc şi la Ţar, să le spună, că Germania, văzând că Rusia începe a mobiliza, îi cere guvernului rusesc rezezi lămuriri: Ce gând are? De ce mobilizează? Şi să i ceară, ca îndată să înceteze orice mobilizare mai departe şi să facă făgăduinţă sărbătorească, că va rămânea neutră (neamestecată) în ciocnirea dintre Austro-ungaria şi Sîrbia! *Îi dă termen de 24 ciasuri, să se declare aşa, de unde nu, acelaşi ambasador să se ducă, după trecerea celor 24 ciasuri, şi să-i arate guvernului rusesc, că — Germania se priveşte a fi în stare de războiu faţă de Rusia!*

Cu alte cuvinte, acelaşi lucru, ce s'a făcut cu Sîrbia: Nici macar o întrebare asupra tot lucrului, nu-ţi mai primesc, ci: ori răspunzi cum îţi cer, ori îţi arăt prăseaua sabiei şi gura tunului!

Aşa Rusia n'a avut răgaz nici să mai zică vre o vorbă că, uite, vecină, aşa ori aşa m'aş învoi, că asta şi asta mi-i gându, — căci ambasadorul german avea poruncă,

că de nu capătă răspuns aşa cum a cerut, să nu mai deie nici un răgaz ci — să declare războiul!

Aşa s'a întâimplat apoi, că ambasadorul a aşteptat până Sâmbătă după amiază; răspunsul n'a sosit aşa cum l'a poftit, şi atunci el, ambasadorul german, la orele 7 1/2, s'a dus de i-a dat guvernului rusesc pece-tea cu plăcinta, că: dară priveşte-te din ciasul acesta încolo în stare de războiu!

Ştirea a fost trimisă ca fulgerul în toate părţile lumii!

Cînd a sosit la Paris, îndată guvernul francez s'a adunat la un mare sfat şi ce a ieşit din acest sfat, ne spune a doua telegramă, care sună:

Paris, 2 August. — Azi guvernul francez a rînduit mobilizarea întregii armate franceze, de pe uscat şi de pe mare!

Iar a treia telegramă spune aceea ce nu mai putea rămînea aşteptat:

Berlin, 2 August. — Împăratul Wilhelm a poruncit mobilizarea întregii armate germane, pe uscat şi pe mare!

Ce a urmat de aci încolo, e o izvorîre firească de întâmplări, deocamdată mai mărunte şi mici, cari să ne pregătească nervii, inima şi crerii, pentru a putea primii ştirile despre întâmplările cele grozave, bubuitoare, ce vor urma abia de aci încolo! Cu inima strînsă de groază primim deja pe acestea dinţii, şi par'că ne vine să închidem ochii să nu vedem şi să nu auzim pe cele ce vor veni după ele! Iacă începutul:

Intliele ciocniri.

Berlin, 2 August. — Aici se aştepta ieri se sosească

răspunsul Rusiei, cerut de Germania (că se supune cererii de neutralitate). Până azi noapte (Sâmbătă spre Duminică) tîrziu, însă, n'a venit nici un răspuns, deşi linia de drot între Petersburg şi Berlin, nu e stricată. A venit în schimb dimineaţa la 4, în zori de zi, dela trupele germane aflătoare la hotar, înştiinţarea, că: *Azi noapte patrule ruseşti au păşit atăcătoare faţă de cele ale noastre. Atacul l'am respins!* Pe parte germană au fost răniţi mai uşor doi soldaţi. Pe parte rusescă nu ştim ce perderi să fi fost.

Iar din alt punct de pază, a venit ştirea telegrafică: o patrulă rusescă a atacat pe una germană. Asta a răspuns focului cu foc. Răniri însă n'au fost în nici o parte.

Zburătorii francezi aruncă bombe pe pămînt german.

Berlin, 2 August — Un raport militar sosit aici, vesteşte, că zburători francezi, trecînd peste oraşul Nürnberg, au aruncat bombe de dinamită asupra oraşului! Fiindcă între Germania şi Franca războiul n'a fost declarat, — asta e socotită aici ca o călcare a dreptului dintre naţiuni!

Königsberg, 2 Aug. — La Eidkuhnen (comună în Germania) s'a ivit o patrulă rusescă! La Bilderwaitschen oficiul postal a fost pus în stare de o patrulă de Ruşi trecută peste hotar. După ştirile mai nou, inamicul (Rusul) a călcat hotarul german în mai multe puncte.

(I-o fi teamă că Nemţii nu merg destul de repede să-l iee de pept.

Dar nu vor întârzi de sigur. Și va fi o luare de pept, de s'a cutremura Europa !)

Alte știri.

— Trecînd cu trenul peste podul dela Thorn (pod pe pămînt german) un om a vrut să arunce din fereastra trenului o bombă de dinamită pe pod, ca să l prăpădească! A fost însă împedecat la vreme și atentatorul (incercătorul de a face răul), arestat.

(Scopul armatelor dușmane e: a-și strica una altelea podurile, atît cele de drum de fer cît și cele ale drumurilor obicinuite, — ca contrarul să nu-și poată aduce pe acolo în grabă oștile! Ci fiindcă în ajuns de războiu, fiecare stat pune pază înarmată la toate podurile pe unde știe că va avea de dus armată, și de aceea nu te mai poți apropia cu săptămîni înainte de izbucnirea războiului, — omul din vorbă a avut un plan foarte isteț, care însă nu a avut răgaz a-l duce în deplinire. El și-a zis: de pod nu mă pot apropia. Dar m'oiu sui pe tren, și așa ajung pe pod, și de pe tren arunc bomba și-l prăpădesc! Încă scap și cu viața, că trenul mă trage și sine de pe pod și mă duce la liman! — Dar se vede că a fost băgat de samă de cei de pe tren, cari l'am împedecat înainte de a arunca bomba).

Danzig, 2 Aug. — În apropiere de Illovo, Rușii au tras focuri asupra lucrătorilor germani, — cari, speriați, s'au retras mai în lăuntru.

Berlin, 2 Aug. — Ambasadorului Rusiei la Berlin, dlui Sverbejev, — i s'au dat la mână scrisorile și pașaportul de lipsă, pentru a se putea întoarce în patria sa.

Asta înseamnă că legăturile de bună vecinătate (legăturile diplomatice, cînd stat cu stat stă de vorbă, ca vecini pacinici), între Germania și Rusia sau rupt!

Asta se întîmplă totdeauna în ajunul războaielor. După ruperea legăturilor diplomatice, între statele certate mai vorbesc numai armele, — sau diplomații altor state, cu cari se află bine.

Rușii au aruncat în aer un pod.

Berlin, 2 August. — Rușii au aruncat ieri noaptea în aer podul drumului ferat dintre Grancia și Scacova, — așa că trenurile între Varșovia și Viena, nu mai pot umbla.

— Intîia ciocnire între partidele de Ruși și de Nemți a avut loc lângă Prostken, cam 300 metri dela hotarul german.

Martă, 4 August.

O corabie germană bate un port rusesc!

Berlin, 3 August. — Vasul de războiu „Augsburg“, a trimis Duminecă seara o telegramă fără drof, în care spune:

„Bombardez (bat cu tunurile) portul de războiu rusesc Libau. Sint în luptă cu un

vas dușman. Au pus în mare mine (bombe ce sparg corăbiile ce se lovesc de ele). Portul Libau arde!“

Francezii bombardează un pas german.

Berlin, 3 Aug. — La pasul (strîmtoarea de mare) Schlufft, Francezii au făcut a nouă călcare de hotar german, nainte de declararea războiului, bînd cu tunurile de pe corăbiile acest pas german.

Trupe germane pe pămînt rusesc.

Viena, 3 Aug. — Trupele germane au trecut hotarul rusesc și au cuprins orașele Cansstohau și Kalis!

Calis e oraș de hotar în Rusia, unul din cele mai vechi orașe polone. — Cansstohan e oraș cu mănăstire veche și renumită rusească, între Cracovia și Varșovia. E loc foarte prețios din punct de vedere strategic (de luptă).

Berlin, 3 Aug. — După știrile primite de cancelaria de telegrame Wolff, un regiment de infanterie, cu o companie de mașini de pușcat și un regiment de Ulani (husari germani), au intrat azi în Calis!

Berlin, 3 Aug. — Trupele de hotar germane de lângă Lublinitz, după o luptă scurtă dată azi înainte de prînz, au cuprins Cansstohau. Tot așa și orașele Bandidin și Kalis.

Războiul cu Franția.

Berlin, 3 Aug. — Cancelaria de telegrame Wolff vestește: În vreme ce încă nici un soldat german nu se găsește pe pămînt francez, — trupele franceze au năvălit, companie de companie, pe hotar nemțesc, și au cuprins comunele și orașele: Gottesthal, Metzeral, Markkirch și Schlufftpass.

Ba au vătămă neutralitatea (neamestecul) țărilor vecine, întrucît zburători francezi cu mașini și baloane de războiu, au zburat în număr mare peste hotar de-al Belgiei și Holandei, trecînd de-asupra Germaniei.

Cu Sârbii.

Cu Sârbii războiul adevărat încă nici acum nu s'a început.

Știrile de azi spun numai atît:

Viena, 3 August. — (Telegramă oficioasă). — În hotarul inimic (sîrbesc) domnește liniște.

Adunarea puterilor de lipsă (de trupe) curge însă în pace, liniștit, după plan.

Asta vrea că Sârbii sunt liniștiți și nu atacă armata noastră, ceea ce e lucru prea firesc. Doar ei nu au ca program să atace, ci să se apere. A ataca, au ai noștri. Și până ai noștri nu vor ataca, în partea sîrbească de sigur că e liniște.

Viena, 3 Aug. — Un călător de pe vaporul „Karl Ludwig“ povestește următoarele: Cînd în 28 Iulie vaporul nostru, plecat din Galați, se apropia de Turnu-Severin, înaintînd pe Dunăre, de pe țărmul sîrbesc au început a pușca asupra vaporului. Din patru pușcături, două au nimerit și au sfredelit coperișul vaporului la mijloc. Spaimă mare a cuprins pe călători, încît căpitanul a trebuit să se întoarcă pe Dunăre în jos cu noi.

— Pe o altă corabie austriacă, „Bela“, Sîrbii au tras 29 pușcături. Pe trei matrozi (soldați ai corăbiei) i-a rănit greu. Ei au trebuit să fie dați jos la Turnu-Severin, unde să află în spital.

Zvonuri despre ciocnirea flotelor!

Viena, 3 Aug. — Aici se lățise zvonul, că flota (armata de corăbiile) a Germaniei, a scufundat flota baltică (rusească).

Știrile înse nu a fost întărită din nici o parte.

Berlin, 3 Aug. — Aici se lățise zvonul, că în Marea Nordică (de Miază-noapte) s'ar fi întîmplat ciocnire între flota Germană și cea engleză. Cancelaria de telegrame Wolff, spune, că s simple povești aceste vești.

Ele însă totuși arată și spun ceva mai mult decît se vede la intîia privire: Ele ne spun, că și în Berlin s'a putut răspîndi și s'a crezut un timp oarecare, zvonul, că cele două flote, germană și engleză, au putut deja să se bată între ele! — Ceea-ce face să se creadă, că Germania nu e sigură de neutralitatea (neamestecul) Angliei, ci mai curînd se așteaptă și ea la atac din partea aceleia (lucru pe care îl procește un diplomat venit din Anglia la Viena. Vezi articolul: „Anglia va fi pe partea Franței și Rusiei“, de pe pagina 4).

La hoarul austriac-rusesc.

Intre Austroungaria și Rusia nu s'a declarat încă războiul. La hotarele austriace, în Galiția, nici nu s'a întîmplat încă vre-o ciocnire până azi. Atît doar că Rușii au aruncat în aer podul de tren dela Granitza, care însă e pe pămînt rusesc.

Mercuri, 5 August.

Ce face România?

Știrile date pe la noi, că România s'a declarat încă în săptămîna trecută pentru alipire cu totul la tripla alianță (la Austroungaria și Germania), au fost pripite. Se spune că da M. S. Regele Carol ar fi fost pentru aceeași alipire, dar Principele de Coroană Ferdinand e de altă părere. Altele Sa e mai curînd pentru conlucrare cu Rusia. (M. S. Re-

gele Carol, are multă iubire și prețuire pentru Germani, iar Principele, avînd soție Engleză și pe Țarul naș al unui fiu al seu, pare a ținea mult la Englezi și Ruși). Așa-s și politiciii țării cu părerile împărțite între tripla-alianță și întreita-înțelegere.

Așa s și foile împărțite în două păreri. Unele spun: Au nu știți voi, vorba veche a Rusiei, care zice: „Drumul spre Constantinopol duce peste Viena!“ Ceea ce înseamnă: Ca să ajungă Rusia la Constantinopol, trebuie să zdrobească întîia Austroungaria! Iar cînd Austroungaria va fi zdrobită, ce credeți voi, Români, că voi mai puteți sta singuri aci în marea de slavi din sus și din jos și care s'a împreunat prin zdrobirea din calea ei a împărăției austroungare? Noi nu putem netezi această cale a Rusiei spre Constantinopol!

Alții iarăși spun (o zice chiar profesorul Iorga în revista sa): România să bage bine de samă ce face. Că dîndu se pe partea Austroungariei și așa ajutîndu o a zdrobi pe Sîrbia, pe cuvînt că aceea are frați peste hotare, cari trag spre ea, — apoi să nu credeți că noi nu știm care e, după asta, al doilea punct în planul acesta al Austroungariei, de a se asigura contra vecinilor sei... Iar de pildă profesorul universitar A. C. Cuza, bun pretin și soț de luptă al lui Iorga, merge de tot pe față, cerînd prin ziarul său din Iași, conlucrare cu Rusia și Sîrbia.

Intre astfel de două curente deosebite de păreri, guvernul român se vede că va lua calea mijlocie, zicînd n'om merge nici cu unii, nici cu alții, ci vom sta de-o parte, ne amestecîndu-ne (neutri). Au fost în privința asta vre-o patru sfaturi de ministri și de capi politici ai Țării la Sinaia, două în săptămîna trecută, două în cea de față. La sfaturile din săptămîna de față au fost chemați și căpeteniile partidelor politice ce nu-s la putere, și cu partidul la putere (liberal) împreună, au chibzuit ce ținută să iee România? O telegramă primită la Pesta, spune despre aceste mari sfaturi a politicilor Țării, următoarele:

București, 4 August. — Azi a fost iară sfat de ministri sub președinția Regelui Carol, la Sinaia. Au luat parte, pe lîngă ministri, și Principele de Coroană Ferdinand, apoi președintele dietei, cum și fostul întîia ministru Maiorescu, și alți mai mulți fruntași ai țării foști ministri. În marele sfat s'a desbătut asupra ținutei pe care s'o aibă Țara în starea de acum a lucrurilor în Europa. Incheerea a fost, că: Țara să iee toate măsurile de lipsă pentru apărarea hotarelor sale...

Mai lămurit mîne.

Sîrbii pe muntele Lovcen.

Viena, 4 Aug. — Încă în 26 Iulie la Nikšici, nu departe de ho-

tar, au fost sosit două regimente de artilerie (tunari) sîrbi. Tot atunci a urcat muntele Lovcen divizia de Podgorița și a luat ținută de apărare, întărindu-se pe munte. Acum Sîrbii au așezat pe munte și 38 de tunuri, tip de tunuri noue de-ale Rusiei, cu tragere repede.

(Muntele Lovcen, e un punct însemnat la hotarul între Sîrbia și Austro-ungaria. Era vorba de el, înainte de războiu, că Austro-ungaria ar avea gînd să-l cuprindă ea, că s'ar fi ținînd după drept de Bosnia și Herțegovina și numai din greșală n'a fost cuprins cînd Monarchia a cuprins aceste țări. Căci e loc prețios din punct de vedere strategic (pentru luptă, în vreme de războiu). Acum acest munte e împănă de armată sîrbească și ținut cu tunuri, și așa așteaptă atacul armatei austro-ungare, care de sigur nu va întîrzi mult; va fi acolo o luptă strașnică pentru prețiosul loc).

Bande muntenege.

Viena, 4 Aug. — Căpitanii de hotar din Cattaro, vestește, că în Muntenegru s'au organizat (s'au înființat și rînduit) bande, cele de oameni cu capu 'n mînă, în afară de armată, cari au fost înzestrate cu bombe și au chemarea a se furișa pe hotar austriac și a ataca acolo oameni sau lucruri, după trebuință și putință. (De pildă strică poduri ori omoară comandanți de armate, etc.).

Turcia mobilizează!

Viena, 4 Aug. — Pașa Hilmi, atașatul militar al Turciei la Viena, (trimisul militar pe lingă conzolat) a fost chemat telegrafic acasă de guvernul seu din Constantinopol. E chemat pentru aceea, că Turcia mobilizează și ea, și Hilmi are o chemare însemnată în mișcarea armatei turcești. Căci, se spune, și e foarte de crezut, că Turcia a încheiat cu Germania o tovărășie militară. Și acum ar avea să atace și ea pe Rusia în Azia, unde de mult se au rău.

Joi, 6 Aug.

— Știrile sosite azi dimineața —

Cu toate puterile asupra Rusiei, întii!

Viena, 5 Aug. — Aici se spune, că Germania nu va răspunde serios și cu putere mare la amestecul și atacul Franciei, — ci întii să va arunca cu toată puterea asupra Rusiei, și după ce pe aceasta o va zdrobi repede, — atunci se va întoarce asupra Franciei!

Tactica aceasta de războiu e mai ducătoare la scop. Dacă Turcii făceau anul trecut același lucru: să se arunce întii cu toată puterea asupra dușmanului celui mai însemnat, a Bulgarilor, și pe aceștia să-i răpuuă, — cu ceilalți avea apoi, pe rînd, lucru ușor. Dar ea și-a împărțit puterile în toate părțile, și așa n'a fost nicăiri nebirit de tare. Se vede că din greșală Turciei au învățat alte state și ele vor urma acum o tactică mai cuminte.

Contra Franciei Germania va lăsa numai trupe mai mici de apărare, care să țină pe loc trupele franceze, pînă se va putea întoarce puterea cea mare și asupra lor.

Polonii în cumpănă.

Țarul rusesc a adresat Polonilor din Polonia rusească, un apel (chemare) în care le cere, să stea cu credință pe lingă patria lor în aceste zile grele, făcîndu-le făgăduințe de viitor mai bun.

În același timp armatele Germaniei au intrat tocmai în Polonia rusească, cuprinzînd vre-o 3 orașe destul de însemnate și mari, — nădăjduind a putea cîștiga pe Poloni să iee și ei arma contra Rusiei, punîndu-le la în vedere liberare deplină de sub jugul rusesc!

Firește făgăduințele Germaniei sunt mai mari și mai ademenitoare, și ele poate vor prinde, și atunci lupta Germanilor în Rusia a cîștigat un bun sprigin.

Polonii stau în mijlocul unor zile de grea cumpănă pentru ei!

Nemții, în Franța.

București, 4 Aug. — Știri sosite aici spun, că Germanii au intrat pe cuprinsul Marelui Ducat al Luxemburgului, care era hotărît ca loc neutru între vecinii Francezi și Nemți (care adecă stă ca hotar asupra căruia n'au amestec nici unul din vecinii sei). Acum Nemții au cuprins acest hotar neutru, iar de aci o parte de trupe din Corpul 8., au trecut și pe hotar francez.

Spun că au intrat în ducat și l'au cuprins, în scop de a apăra căile ferate germane ce duc prin el!

Otrăvirea fîntînilor germane, de francezi.

Din Metz, oraș în Alsația-Lorena, se telegrafiază, că un medic francez însoțit de doi ofițeri schimbați în alte haine, a pătruns pe teritoriul german, încercînd să molipsească apa de prin fîntini cu bacili de holeră!

Au fost însă descoperiți și împușcați toți trei.

Lupta dela Granitza.

Berlin 4. Aug. Lupte singeroase au avut loc lingă Granitza între un escadron german și unul rus. Rușii pătruseseră pe teritoriul german pînă în satul Wüsseln, în depărtare de vre-o 4 kilometri dela graniță. Au căzut 5 morți și 20 răniți.

Șpioni prinși.

Lemberg, 4. Aug. Galiția (în hotarul Austriei spre Rusia) e plină de șpioni. Prin oraș e răspîndită vestea, că în garnizoana din loc a fost prins și împușcat un ofițer de stat major rus, care

în urma legăturilor de rudenie, ce le avea cu un înalt bărbat politic austriac, a pătruns în forturile (întăriturile) de graniță, făcînd mai multe fotografii.

Ce va fi de va întra Anglia în foc?

Dacă Anglia, cea foarte puternică pe ape, se va mișca, (precum țin unii a ști, că se va mișca și ea), atunci uriașa flotă (armată de corăbii) a Angliei, împreună cu flota asemenea puternică a Franciei și a Rusiei, — luînd între ele pe a Germaniei, o vor zdrobi pe aceasta repede și total! Va fi o arătare grozavă să vezi împușcarea din trei părți a flotei Germaniei, flotă astfel mare și tare!

După aceea ar urma baterea orașelor germane de pe țărmii mării, de flotele întregii înțelegeri biruitoare pe ape.

Pe ape Germania e primejduită foarte, dacă întră și Anglia în foc, — dar pe uscat, Germania crede că, cu Austro-ungaria împreună, va ieși negreșit biruitoare!

Ținuta Italiei.

— Și ea neutră. —

Din Roma sosesc următoarele știri despre ținuta Italiei, care se știe că, făcînd și ea parte din Tripla-Alianță, e în tovărășie de arme cu Germania și Austro-ungaria:

Dacă toate năzuințele Italiei întru păstrarea păcii vor rămînea zădarnice, și războiul cel mare va izbucni, din acea zi Italia va trebui să meargă alături de Germania și să mobilizeze și ea, căci ținuta războinică a Italiei, ar putea să aducă o schimbare în pornirea Rusiei, ceea ce va fi folosul păcii.

Gazeta „Resto del Carlino“ scrie:

În orice caz dacă războiul între Rusia și Austria va izbucni, nu va fi cu putință să se mai vorbească despre treburile din Balcani, fără mijlocirea guvernului din Roma. Italia va face tot ce poate pentru a înlătura primejdia ce amenință pacea în toată Europa, dar în ziua în care pacea se va tulbura, Italia va ști ce să facă ca trebile ei să fie pe deplin ocrotite.

Ziarul italian „Vio“, scrie: Dacă va tulbura pacea Europei și năpraznicul război va bîntui țările ei, nimic pe lumea asta nu va fi în stare să ne despăgubească pentru ceea ce vom pierde!

Italia va fi cu Austro-Ungaria pînă ce aceasta își va apăra drepturile ei; dar nu va mai putea fi cu Viena, dacă ea țintește să-și ajungă pe căi piezișe planurile sale în orient (răsărit), spulberate de întîmplările din 1912 și 13.

Mai nou, ziarul italian „Tribuna“,

aduce următoarele știri despre ținuta Italiei: Italia a luat unele măsuri militare în vederea războiului, dar n'a mobilizat încă. Conzolatul german Flotow a fost la ministrul de externe al Italiei, San Giuliano, și i-a adus la cunoștință oficios, că între Germania și Rusia a izbucnit războiul. San Giuliano a luat la cunoștință și a spus, că Italia, în înțelesul contractului cu tripla alianță, va păstra neutralitate (neamestec) în acest război. Ii dorește însă toate cele bune Germaniei precum și Austro-ungariei.

Pe cum se vede dară, Italia și dacă va rîndui ceva mobilizare, în războiu nu va lua parte, tocmai în înțelesul contractului de triplă-alianță.

Chemarea recruților sub arme.

Vicișpanul comitatului Brașov a dat prin foile din Brașov următoarea publicațiune, ce privește și alte comitate:

Publicațiune.

În urma ordinului telegrafic al ministrului ungar de honvezi, dat sub Nr. 12976/914 prez. aduc la cunoștință următoarele:

Acei dintre recruți și rezerviști din rezerva suplinitoare (Ersatzrezerve) asentați în 1914, cari se țin sau locuesc pe teritoriile comitatelor:

Albei interioare, Bistrița-Năsăud, Brașov, Ciuc, Făgăraș, Treiscaune, Hunedoarei, Tîrnava-mică, Cojocna, Murăș-Turda, Tîrnava-mare, Sibiiu, Sălașiu, Solnocdobica, Turdariaș, Odorheiu, Bacibodrog, Carășeverin, Timiș și Torontal; mai departe de pe teritoriul orașelor: Baia, Săbadca, Uividec, Zombor, Panciova, Timișoara, Virșeș, Cluj, Tîrgumurășului, precum și pe întreg teritoriul Croației și Slavoniei și a orașului Fiume, mai departe cari sunt de fel sau locuesc în Tirol, Carinthia, Carniola, Istria, Görz, și Gradiška, în orașul Triest și împrejurime, precum și în Silezia de jos, Bosnia și Herțegovina, sunt obligați să se infățiseze pe drumul cel mai scurt, pînă la 9 August nou, la comanda c. și r. de întregire de care se ține locul unde petrec!

Acei cari știu mai dinainte că se țin de honvezime, sunt obligați să se ducă la comanda militară de întregire a honvezimei de care să ține locul unde trăesc.

Cine are răspunderea?

Totdeauna la începutul războaielor, statele certate, caută a arăta lumii că nu eu, ci, uite, contrarul meu e de vină că se tulbură pacea și se făcù bătaia!..

Același lucru îl fac acum Germania și soașele sale de-oparte, și Rusia cu soașele sale, de altă parte.

Nainte de declararea (vestirea sărbătorească) a războiului, Germania, care ea conduce toată mișcarea în grupa de puteri a triplei alianțe, și, așa se spune, ea a pus la cale toată roscolirea statelor și descărcarea acestei furtuni grozave a războiului care cutrămură odată tot pământul, — a făcut fel și fel de forme, prin cari să arate lumii, că nu ea, ci Rusia are toată vina, că pacea a fost tulburată! Așadar pentru toate suferințele grozave ce vor da peste popoare și peste țări, lumea să n'o blasteme pe ea, pe Germania, ci pe Rusia.

Și o face asta cu multă istețime. A pus la cale pe Austroungaria să dea Sîrbiei un ultimatum cît mai strășnic, care să zăpăcească, să i sue singele la cap, dar timp de gîndire să nu i dea decît 48 de ceasuri! Dacă aceea nu se va putea hotărî așa iute a primi tot ce i se cere, să se poată zice: Vezi, ea-i de vină, că n'a primit pacea! — Că Sîrbia n'a primit tot ce i s'a cerut, noi nu ne-am bucurat, căci, decît un război grozav ca acesta, mai bucurăși eram, de primea Sîrbia ce i s'a cerut. Ea eșia umilită și rușinată din treabă, dar scăpăm cu toții de o groază fără pereche. Germania însă s'a bucurat, că ea chiar asta o dorea, știind că acesta e începutul furtunii teribile pe care o pregătea.

S'au schimbat între Domnitorii celor 2 țări două ori 3 telegrame chiar, cari ci că cercau a mai mîntui pacea.

Dar în vreme ce ei vorbeau prin telegrame de „pace“, în Rusia ci că urmau cu zor pregătirile de mobilizare!

Atunci Impăratul Germaniei a trimis în Rusia — săptămîna trecută — un stafet care să pună acolo întrebarea:

Incetează Rusia numai decît cu înarmările și făgăduiește se sărbătorește că va sta neamestecată în războiul Austroungariei cu Sîrbia? Da, ori ba? În 24 ceasuri să-i dea răspuns hotărît, că de unde nu, ea, Germania, o socotește asta ca pornire armată contra ei, și se pune și ea în arme până 'n dinți și sare în foc!

Foile germane și austriece scriind despre schimbul de telegrame între Impăratul Wilhelm al Germaniei și țarul Rusiei, spun că armata germană de acea a fost mobilizată, pentru că: *Rusia sau n'a dat nici un fel de răspuns la întrebarea ei hotărîtă, sau că răspunsul ei nu e îndestulător la întrebările puse de Impăratul Germaniei.* Pentru

aceea, zic numitele foi, Austroungaria și Germania pot fi liniștite în sufletul lor, pentru că alții le silesc să pună mîna pe arme și răspunderea pentru acest războiu, cade pe aceea, cari se pun în calea pedepsirii faptelor păcătoase!

Cu totul de altă părere sunt însă gazetele rusești, franceze și englezești. Acestea toată vina și răspunderea o aruncă în circa Germaniei. De aceea a mobilizat Germania, spun ele, fiindcă ea dorește cu ori ce preț să fie acum războiul european, și nu peste vre-o cîțiva ani, cînd i-ar plăcea poate Rusiei mai mult ca azi. De aceea a cerut peste tot locul răspunsuri în timp scurt, că știa că astfel de răspunsuri nu se pot da așa repede, iar care se dau, nu pot fi cumpenite destul de rece, ca unul la care dai răgaz

Dar nici nu aceea hotărăște la urmă, că „cine poartă vina“, — ci: cine e mai tare! Iar acest răspuns ni l va da în curînd războiul cel mai uriaș din lume!

Anglia va fi pe partea Rusiei și Franciei.

Marea gazetă din Viena, „*Neue Freie Presse*“ avînd știrea din cercuri diplomatice bine știutoare, scrie următoarele despre finuta Angliei:

Sosînd la Viena un bărbat de stat din Londra, om cu renume european, a spus aici, că dacă într'adevăr va izbucni războiul cu Rusia și Franța, la nici un caz Anglia nu va sta cu mînile în sîn, ci își va împlini datorința de soață a Franciei și a Rusiei, va pune și ea mîna pe armă și va lupta pînă la sfîrșit alături de acelea, oricît de fără voie ar intra ea în acest războiu. E adevărat că Grey, secretarul de stat englez, a spus în vorbirea sa, că acest războiu e o mare primejdie numai pentru Continent (țările din lăuntru Europei), nu și pentru Anglia, care să află în mijlocul mărilor, cu toate acestea Anglia va trebui să intre în război, fiind ea în tovărășie de arme cu Rusia și Franța, dar mai ales pentru apărarea intereselor ei proprii.

Anglia adevărată să teme, că aceea ce a făcut Germaniei la 1871 cu Franța, cînd iară s'a gătit în tăcere de războiu și a pîndit o vreme cînd vecina ei nu visa de un războiu și nu era pregătită de luptă, și atunci a sărit în capul ei și a zdrobit-o! — și aceea ce face acum, cînd, tot așa, ea s'a pregătit de luptă contra Rusiei și o atacă, fără a i da răgaz de pregătire, — același lucru i se va întîmpla și Angliei, peste cîțiva ani! De aceea ea crede că acum nu poate lăsa pe Rusia să fie zdrobită de Germania, ca să nu fie apoi prea aproape tim-

pul, cînd și ei, Angliei, să i-se întîmple la fel!

Precum vedem, se încrucișează în acest războiu atîtea interese, atîtea temeri, atîtea specule mari și departe mergătoare, încît numai Dumnezeu poate prevedea, că la ce deslegare vor ajunge toate!

Singurul hotărît în toată cumplită hănuială e: sabia! Cu sabia înmuiată în sînge, se va scrie un nou rînd de hotare pentru țările Europei. Toată mapa ei va fi grozav prefăcută, schimbată!

Cu inima strînsă de teamă așteptăm această prefacere!

Comandantul armatei engleze.

Din Londra se scrie, că lordul Kitchener, vestitul general ce a condus războiul grozav contra Burilor, — și a amînat mergerea la Egipt din pricina războiului ce amenință din zi în zi.

Se spune că Anglia e pregătită a lua parte în acest războiu și că lordul Kitchener ar fi merit de comandant peste armata engleză dusă la războiu, avînd lîngă sine de șef al statului major pe: Sir John French, alt general foarte învîțat.

Stafiile Library Cluj cu rînjituri fioroase...

— Foametea, ciuma, colera. —

Nu vrem să speriem pe nimeni cu chipul zilelor negre ce pot cădea ca tot atîtea nopți îngrozitoare peste noi toți, pe urma războiului uriaș ce se deslănțue... Dar am lipsi dela datorința noastră, dacă nu am atrage de cu vreme luarea aminte a poporului nostru asupra adevărului, că zile întunecate ne așteaptă pe toți, și de aceea încă de pe acum să se gîndească tot omul la apărarea sa în fața nevoilor ce pot să dea peste el și familia lui.

Numarătoarele mai nouă spun, că pe cîmpurile de luptă ce se dă acum între cele două tabere uriașe vor sta față în față nu mai puțin ca 20 de milioane de oameni, înarmați pînă 'n dinți, zece milioane pe-o parte și zece pe alta!

În anul trecut se luptară numai armatele celor 5 state mici, cari toate la oaltă abia puneau în tabere cam un milion și jumătate de oameni, — și încă în luna a 7-a, a 8-a a șederii lor așa grămadă, începu să-și ridice capul osos și să-și clențene dinții stafia colerei, care apoi începu a potopi ea la oameni, mai altfel decît sabiile și gloanțele dușmane!

Ce va fi aci, unde stau zeci de milioane de oameni îngrămădiți în tabere, ce par' că n'au

început și sfîrșit, nici li se văd marginile, aripile, ci întunecă pământul pînă unde nu mai străbate ochiul omenesc!?

Atîta mare de om n'o poți adăposti să se odichnească pe loc bun, uscat, ci se culcă unde pot. Până-i vară și cald și-i pământul uscat, dorm și pe jos fără primejdie, dar vin zilele cu ploii reci și bietul om trebuie să doarmă pe același pământ, acum ud și rece, îl mai ploaie și de sus, — și îl străbate răceală, capătă boale de stomac, boale de mațe, unele lipicioase și primejdioase, tifusuri și altele. Multele stîrvuri de animale și de oameni, căzuți de gloanțe ori de boale, nu pot fi îngropate la vreme și destul de adînc, — duhoarea lor aduce germeii altor boale, ca colera, și altele.

Se văzură toate acestea în măsură îngrozitoare în războiul din Balcani. Ce va fi acum, eînd armate de vre-o 20 de ori mai mari vor fi scoase în cîmpuri afără?!

Grijă mare face apoi hrana de care au lipsă armate atît de mari. Pentru ele trebuie adunate bucate de tot felul iar pe sama cailor și celorlalte vite ce servesc armata, fin și ovăs.

Putința de a hrăni armatele duse la războiu, e dată atunci cînd se bat două trei țări între ele, iar celelalte sunt pe pace. Cele în pace, pot trimite bucate și celor în războiu, încît, dacă au cu ce cumpăra, nu vor simți lipsă.

Dar de unde vei aduce bucate acum, cînd toate țările sunt în războiu? Și una pe alta nu vrea s'o ajutare?

Până țin bucatele ce se găsesc în țară, e bine, — dar de ține războiul timp îndelungat, apoi va fi rău. Că pentru armată vor fi scoase ele bucatele și din pământ, — dar de unde vei putea aduce pe sama milioane de locuitori ai țării rămași acasă, și cărora și în ani pacinici erai silit a le aduce încă bucate din țări streine?

Nu scriem aceste șire pentru a speria poporul și popoarele, — ci pentru a le atrage luarea aminte, că pot veni zile pline de lipse cumplete peste noi. Și de aceea: tot omul cumpenite, să se gîndească de cu vreme a preîntîmpina astfel de zile. Mai mult ca orișicînd tot omul să cruțe, să-și țină strîns tot bănuțul, să-l grijească, să nu risipească! Și tot așa să facă cu bucatele. Să și țină cît crede că-i sunt de lipsă pînă la altele, ca să nu ajungă în strîmtoare dureroasă, dacă le-a risipit cam ușuratic acum.

Armata Austro-ungariei și Armata Sîrbiei.

Acum, cînd războiul între Austro-ungaria și Sîrbia a izbucnit, cînd oștirile fărîlor învrăjbite stau față în față și tunurile vorbesc, e interesant să cunoaștem numerii statistice, din cari cetitorul va putea vedea marea deosebire între puterea armată a uneia și a celeilalte din cele două țări.

Nainte de a arăta statistica armatelor să vedem cît e de mare întinderea și numărul locuitorilor Austro-ungariei și cît a Serbiei?

Suprafața (întinderea, largul hotarului) Austro-ungariei e de: 676.000 kilometri pătrați; a Sîrbiei de: 87.300 kilm. pătrați. E dar Sîrbia de 8 ori de mică!

Locuitori: Austria și Ungaria au la olaltă: — 51 milioane 390 de mii, Sîrbia: 4 milioane 500 mii.

Armata Austro-ungariei în timp de pace are, afară de marș: 34.183 ofițeri, 380.486 soldați și, 79.245 cai.

Armata sîrbă: 2394 ofițeri, 35.922 oameni și 11.124 cai.

In vreme de războiu: Austro-ungaria, fără Landsturm și fără rezerva de întregire: are 2 milioane de oameni sub arme.

Sîrbia, — a pus în războiul balcanic: 401 mii de oameni, pe picior de luptă, în cari însă intrau și bătrîni.

In timp de războiu, armata Austro-ungariei se formează din: 1 comandant suprem (peste toți), apoi 4—5 armate, fiecare cu comandantul ei. Fiecare armată cuprinde 3—4 corpuri, 1—3 divizii de cavalerie (husari), apoi tunari și felurite soiuri de trupe (trupe tehnice, sanitare, administrative și altele).

Numărul corpurilor de armată austro-ungară este: 16. Fiecare „corp“ de armată are: 2 divizii de infanterie, fiecare din 2 brigăzi, brigada din 2 regim. de armată comună, 1 divizie de Laudwer (honvezi austrieci), 1 batalion de săpători, ori batalion de pioniri, trupe de telegraf, telefon, apoi spitale de câmp, brutărie de corp, escadron de tren și altele.

Sunt 49 divizii de infanterie (33 de linie, 8 landwer austriac, 8 honvezime). Fiecare cuprinde: 2 brigade (12—16 batalioane) infanterie, mașini de pușcat, 2—3 escadroane etc., avînd cam 15.000 oameni, 8—10 secții mitralieze (mașini de pușcat), 450 călăreși, 42 tunuri; apoi 10 divizii cavalerie (husari) cu cîte 24 escadroane, mașini de pușcat etc. avînd cam 3600 oameni, 4 mașini de pușcat și 12 tunuri.

Serbia a pus pe picior de război în războiul din 1912:

5 divizii infanterie avînd fiecare 26.235 de oameni și 1 divizie de cancelarie etc.

Armata toată i-a fost, înainte de a-și lărgi hotarele: 324.630 oameni, după aceea: 401.000 oameni.

NOUȚĂȚI

Moratoriu. In vremuri de aceste grele, de războiu, cîtă pustiire în averi face în țară războiul, și mai multă ar face frica oamenilor rămași acasă. A nume tot omul care are un datoras, ar sări asupra lui: „Dă-mi banii de grabă, și anume toți, nu așa pe rînd cum ne fusese vorba!“ Și ar urma răsturnări de gospodării și bancrote de întreprinderi, încît în scurtă vreme n'ar mai rămînea, cum se zice, piatră pe piatră în buna rînduire și gospodărie din țară. Dacă unul ți-i dator și a plecat la războiu, ai sări asupra casei lui să ți deie iute banii, de frică, că el nu mai vine.

Pentru a încunglura aceste nenorociri, guvernele tuturor țărilor se folosesc de un drept anume pentru stările de războiu, de dreptul de a da așanumitul „moratoriu“, adică îndatorirea creditorului de a-și aștepta datorasul, pînă trec zilele cele grele.

Folosindu-se de acest drept, care e și foarte de folos țării în asfel de zile, guvernul din Pesta, a hotărît și el pentru Ungaria încă dela sfîrșitul săptămîinii trecute, un moratoriu, deocamdată de 2 săptămîni. Adecă în săptămîna de față și cea viitoare, a încetat dreptul creditorilor, de a pîri pe datorașii lor. Nici băncile n'au drept să mai ceară execuții asupra celor datori la ele, nici alți creditori. Toate pîrile începute deja, se opresc în starea în care le-a aflat moratoriu, și stau așa pe timpul moratoriului.

De ce s'a dat moratoriu numai de 14 zile? Pentru că să nădăjduia că în acest timp tot s'ar mai putea înlătuira primejdia războiului celui mare. Iar pentru Sîrbia numai, nu ar fi așa grijă mari.

Acum că necazul cel mare dete peste noi, — guvernul va prelungi moratoriu pe 3 luni ori pe 6 luni, — la toată întimplarea se va prelungi din timp în timp pînă vor veni iar vremile de pace, cînd cetățenii și or putea vedea iarăși de cîștigurile lor și de rînduirea trebșoarelor lor răsturnate rău prin acest războiu.

Darea înse, nu cade sub moratoriu. Aceea trebuie plătită.

O lămurire: Să nu creadă unii alții, că moratoriu însemnează și aceea, că ai scăpat de tot de datoriile cutari ce le aveai (și le ai încă). Nu. E numai o încetare a puținței de a sili cu judecata și cu execuția pe datoras la plată. Dar încolo datoria rămîne, ba și camelele după ea, cît le dă legea, trebuie să le plătești, după războiu, pe toate.

Așadar acei cari pot plăti, să și plătească numai în rînduială datorriile, că acelea nu vin împușcate și ele de gloanțele războiului. Cine nu plătește acum în vremea asta, va avea de plătit cu camele cu tot pe timpul acesta, după războiu.

Glumele războiului... Se vede că unii oameni puși prin cancelării pentru a primi știrile și a le trimite mai departe, — au vreme de glume încă în zilele acestea, cînd toți stăm serioși și posomorîți. Așa cu locuitorii Orăștiei s'au făcut acum în timp de 2 zile, trei glume de April, cît comice, cît supărăcioase.

— Intr'o noapte, un deregător dela Geoagiu, aflînd că este o bătae strașnică într'o crișmă (erau rezervați ce veneau la armată și se prea înveseliseră și să luaseră nițel de cap), — a telefonat la Orăștie să iasă armata, că pe acolo e „revoluție“! Au alarmat un batalion de soldați și l'au trimis la locul primejdiei. Au ajuns soldații, încărcați greu de războiu în Geoageiu cînd se făcea ziuă, pe la 4 ore dimineața. Oamenii ce se sculau, se uitau mirați la acești oaspeți înarmați, cari după ce au aflat că nu-i nimic în sat, s'au pus să-și întregescă acolo somnul din care au fost tulburați, apoi s'au întors acasă, cam năcăjiți de această glumă rea ce s'a făcut cu ei.

— Marți oarecine a trimis din Deva poliției din Orăștie o telegramă, că trece pe aici Prințul Carol al României, venind dela Berlin spre casă, cu automobilul. S'a dat vestea în oraș, a alergat lumea curioasă umplînd strada pe unde avea să treacă. Cînd colo, iaca un automobil cu un ofițer din armata noastră, mergînd în cale de serviciu spre Sibiu. Lumea grămădită în strade, crezînd că acesta e automobilul cu Prințul, i-a făcut ofițerului din vorbă ovații foarte mari! Răsunau stradele de „Trăiască!“ Ofițerul se uita, mirat de aceste nevisate ovații, și trecu rîzînd prin marea de lume...

— Marți spre Mercuri noaptea altă telegramă dela Deva a făcut April poliția, vestindu-o că va trece pe aici un automobil ce duce potop de bani francezi Rușilor și Sîrbilor... Ba că un automobil cu Ruși (șpioni, de sigur!) trece. Prințeți-l. A stat gata poliția pînă după miezul nopții. Cînd colosește automobilul dlui C. Demeter din loc, din o călătorie ce făcuse în serviciu sanitar de apotecă.

Foile, scăzute la jumătate. Și foile din Pesta, cari ieșeau mari de tot, ca și cele din alte orașe ale țării, ies azi scăzute la jumătate și sub jumătate. Că nu mai au nici redactori, nici tipografi, să le facă așa mari, cît pînă aci.

Din cele românești: „Românul“ dela Arad s'a redus la 8 pagini (din 12 și 16 cît era), „Gazeta Transilvaniei“ dela 4 pagini la 2. Și altele așa.

Noi ne vom sili a da „Libertatea“ tot de 8 pagini și cu adausul ei „Foaia Interesantă“. Dar dacă uneori vom fi siliți a o da mai mică, să nu ni-se iee în nume de rău, căci nici noi n'am pățit'o mai bine. pe urma acestei mobilizări.

Mai adauge că trenurile nu ne mai aduc hirtie, nici cerneală, numai cu ce ne-a aflat aici mobilizarea,

cu aceea suntem. Poate peste 3—4 săptămîni să se deschidă iarăși aducerea de mărfuri. Dar nădăjduim că cu ce avem, ne ajungem pînă atunci.

Nici posta nu mai primește pentru dus, lucrurile așa cum le primea înainte de războiu. De Duminecă încoace, nu mai primește nici un fel de pachete ce merg așa dela un locuitor al țării la altul, cu mărfuri ori lucruri de mincare, cu nimic. Numai scrisori și bani, și ce poate merge ca scrisoare (ca epistolă). Că și ea e pusă la îndemina miliției, tot pe aceea avînd s'o slugărească mai întii.

Epistolele (scrisorile), în acest timp de războiu, nu mai sînt scutite ca în timp de pace. La postă ele se defac și se cetesc. Și numai acelea merg mai departe, care nu au nici o vină, nici o pedecă. Dar de scrii în epistolă lucruri oprite, de pildă știri despre mișcarea armatei ori taine de ale războiului, — epistola ți se oprește, ba vii și pedepsit pentru ce ai scris în ea.

Asta se face mai ales cu scrisorile ce merg în țară streină, unde nu e iertat, Doamne ferește, să scrii ce ai văzut, ce știi și ce ai auzit despre armată! Că te ia îndată ca spion al acelei țeri streine și vînzător de țară, și o pățești rău:

Le spuneam toate acestea, pentru că oamenii noștri să știe de ce să se păzască, ca să nu cadă în necazuri în aceste zile primejdioase.

Numărul de față nu s'a mai trimis acelora dintre abonații noștri regulați (la numărul de Joia), cari n'au trimis plata înainte pe jumătatea a doua a anului. Am vestit'o asta de cu vreme. Cel ce a dorit a mai ținea foile, a avut răgaz a trimite plata. Dacă n'a făcut'o, am gîndit că abonatul acela va fi dus și el la războiu. Mai ales că mulți din cei cari au plătit foile pe anul întreg, ne-au cerut zilele astea să nu le mai trimitem, pînă doar i-a aduce Dzeu napoi.

Adauge la asta că în acest timp nici noi nu putem scoate foile decît din bănuții ce vin dela abonați, — și va înțele ori-ce om cu sufletul bun, de ce nu putem da foile pe credit. Altădată luam împrumuturi din bancă, cînd nu mai ajungea ce venea dela cetitori, și noi știam că vara țaranului îi e bănuțul scump pentru lucrul cîmpului, și mai cruțam pe care puteam. Acum băncile nu ne mai dau. Nu ne putem nici noi ajuta, și așa nu putem da pe credit.

Poșta odată pe zi. Pîn'acum fiecare tren ce duce persoane, ducea și poștă (epistole, ziare, pachete). Așa că în fiecare oraș sosea poșta de cîte 4 ori pe zi (doue din o parte, doue din alta).

De ieri (Mercuri) începînd, poșta nu mai Merge și nu mai vine pe tren, decît odată pe zi, și de primit primește iarăși numai odată pe zi, lecolo tot armata o slujesc toate trenurile.

Adunarea generală a „Asociațiunii“, care era să se țină în Năsăud, împreună de mari sărbări culturale, — din prilegiul jubileului gimnaziului de acolo, —

s'a aminat pe timp nehotărât, din pricina războiului.

Citiva abonați — ni-au trimis plata pentru foi numai pentru numărul de războiu, iar pentru foia de Joi nu au trimis. Îi rugăm să iee la cunoștință că se va face precum doresc: Vor primi pe viitor numai numărul de Lunia, iar cel de Joia nu. Dar așa vor avea știrile foarte știrbe. Doar numărul de Joia aduce știrile de Luni, Marți și Mercuri, pe cari în numărul de Lunia, nu le vor avea! Cine vrea să fie în curs cu tot mersul războiului, — să-și aboneze a mîndoi numerii. Dacă vom vedea că vin abonenți mulți și la numărul de Lunia, îl vom ieftini în preț, dîndul cu numai 1 cor. pe 2 luni (în loc de 1'50, cît am cerut acum, avînd încă prea puțini abonați la el și cînd altfel nu ne-ar eși cheltuelile cu un preț mai mic).

MAI NOU

HOTĂRÎREA dela Sinaia.

Abia azi, Joi dimineața, aflăm amănunte despre hotărîrea ce s'a luat la Sinaia Marți, asupra ținutei României. Iată-le:

Au avut loc doue constă-turi în aceeași zi, una nainte de prînz la orele 10, la care au luat parte miniștri și fruntașii Țării între sine, — apoi după prînz la orele 4. în Castelul Peleş, un mare Sfat de Coroană, prezidat de M. Sa Regele Carol.

S'a luat în desbatere starea politică grea în care se află toată Europa, și că în fața acestor stări de lucruri, care să fie ținuta României? S'au arătat multe păreri, — dar în o privință au fost toți de o părere: că a intra acum în vre-o mișcare, a lua parte cu unii ori cu alții la lupta deslănțuită, — ar fi un pas greșit. Siguranța statului român, nu îngăduie aceasta. România nu trebuie să intre în o mișcare, până nu va fi provocată (chemată, oarecum silită) la aceasta.

Dar ea să iee măsurile de apărare cu toate puterile, a hotarelor sale Să stee în o *neutraitate armată*. Cu pușca la picior, dar gata a ataca cu toată puterea pe cel ce i-ar călca hotarele.

S'a întrebat de se poate da voo armatei rusești a trece pe pămînt românesc (pentru a ajunge să atace hotarele austriece spre Bucovina sau cele ungare prin Moldova), s'a hotărît a nu se îngădui această trecere. Ea ar atinge neatîrnarea statului român.

Dar triplei-alianțe (Germaniei, Austroungariei) să i-se dea un *sprigin* în caz de lipsă? Aci s'a adus în desbatere starea noastră a Românilor din mo-

narchia austroungară, și s'a arătat părerea, că dacă tripla alianță, și indeosebi Austro-Ungaria, ar da chezeșueli de ajuns, *că vor îngădui în viitor Românilor din țările sale o viață națională și s'ar desființa multe pedeci ce se pun desvoltării culturale, naționale și economice a Românilor de aici*, — România atunci n'ar fi streină de gîndul, a da sprigin triplei alianțe.

*

Așadar: calea tîrgului ar fi deschisă. Cei chemați, să iasă cu făgăduelile din săculeț. Apoi că le-or și implini ori nu, se va vedea ea în vremile de lungă pace ce vor urma, după zdrobirea Rusiei.

*

Cum s'a luat hotărîrea?

Știrile oficioase date despre marele sfat de Coroană din Sinaia spun:

„În sfatul de miniștri prezidat de Rege, luînd parte și Principele Moștenitor de Tron și capii tuturor partidelor politice, — cu aproape toate glasurile, s'a adus hotărîrea de a se lua măsurile de apărare a hotarelor Țării“.

Reese din asta, că nu toate glasurile celor din marele sfat au fost pentru hotărîrea adusă, ci unii politici au rămas de alta părere.

Zvonuri desmințite.

— Și pe la noi se răspîndise zvonul, că ministrul președ. Brătianu și-a dat abdicerea, neputîndu-se înțelege cu Regele privitor la ținuta Țării, iar pe la Brașov spune „Gazeta“ că se zvonise chiar, că Regele Carol a abzis, neputîndu-și duce miniștri pe drumul care îl voiește.

Dar „Gazeta“ află că toate acestea zvonuri n'au temei. Le-au scornit oamenii aflînd că în sfat sunt păreri și șa și altfel, — și din asta au tras încheeri închipuite.

Lumea creadă ce poate.

Tisza grăește.

În aceste zile, cînd credința Românilor cătră țară e așa de prețioasă, ai aștepta ca unui bărbat politic ca Tisza, să i se înmoaie și lui inima cît de cît pentru acest popor afit de bun și credincios. Dar Tisza e tot rece, par'că și mai rece ca în trecut față de noi.

Zilele astea a avut privilegiu să vorbească cu el un bărbat politic român, și ce i-a spus aceluia, ne arată „Pester Lloyd“ foia guvernului. Tisza a spus întii, că:

— se bucură foarte mult de felul, cum rezerviștii români au plecat la trupele lor cu toții, — și și-a arătat încrederea, că tot așa de patriotică purtare o se arate și poporul român celalalt din Ardeal, în mare și în mic. — Apoi, a urmat:

— Tocmai în timpuri mari, ca cele de acum, ies la iveală

marile adevăruri de pe fundul sufletului popoarelor, și pier toate frecările mărunte ale vieții de toate zilele.

„Românii trebuie să simță, ca interesele (trebunțele de viață și foloasele) românismului cer, ca în această Monarchie (împărăție) conducerea trebuie să fie a Maghiarilor și a Nemților! — și că ei, Românii, trebuie să se apere cu noi împreună contra răvârsării Slavilor, și că ei trăsesc în o astfel de țară, unde, deși se simt și oarecare frecări, totuși au grămadă din prisos de bunuri materiale și culturale! — și că aci sunt în folosința tuturor drepturilor politice deopotrivă!“

În aceste zile de însemnă-

„LIBERTATEA“

iese de 2 ori pe săptămîină în timpul războiului.

Nu putem lăsa pe oamenii nostri să aștepte o săptămîină întreagă după știrile de pe cîmpul de războiu, de aceea conducerea foi noastre a hotărît, a scoate foia de 2 ori pe săptămîină în acest timp de furtună grozavă. Un număr va ieși Lînia, altul Joia. În fiecare Marți și în fiecare Vineri, abonații își pot afla foile în poșta lor.

Numărul de Lunia, adecă numărul de războiu, costă 1 cor. 50 fil. pe 2 luni de zile. Acei abonați la foia noastră regulată, cari vor să capete și numărul de Lunia, să trimită numai decît 1 cor. 50 fil., pe adresa „Libertatea“ în Orăștie-Szászváros. După 2 luni, dacă împrejurările vor fi tot rele, se va renou abonamentul pe alte 2 luni.

Numărul de față îl capătă toți abonații, dar numărul de Luni vîltoare, numai aceia cari au trimis plata pentru el.

Cei ce n'au trimis încă plata pentru foia regulată pe jumătatea a doua, se trimită și aceea, că astfel li se oprește foia de Joia.

— Pune-ți-vă barem 2 din cari aveți foia regulată și trimiteți și după numărul de Lunia, dacă unuia fiecăruia vi-ar fi prea mult a abona și acel număr.

— Abonații regulați, dați în samă împărțitorului de foi în comună: să nu-vă dee foia la nime altul în mîndă, decît d-voastre! Că de nu cine vă ia foia dela împărțitor, nu vi-o mai dă, și ve năcăjiți apoi pe noi, zicînd că nu vi-am trimis'o. De aici să trimit foile foarte regulat la toți cei în drept.

— Indemnați și pe alții a-și abona foile, ca să-și aibă fiecare foia sa, să nu fie silit a să cere, ori a vă lua dela postar, foia dvoastre. Numai atunci veți fi pe pace de — oaspeții nepoftiți la foia dvoastră.

— Abonații noi (cari azi nu au foile noastre deloc), să trimită: 2 cor. 50 fil. pe jumătate de an pentru foile regulate (fără Bobîrnaci, sau 3 cor. cu Bobîrnaci), și încă 1 cor. 50. pentru numărul de războiu pe 2 luni.

Celor ce abonează mai mulți nume- rul de Lunia

le facem o însemnată ușurare: Dacă se pun 5-6 ori 10 inși la un loc și se scriu după acest număr, avînd a merge toate foile pe o singură adresă, atunci în loc de 1 cor. 50 fil. li-l dăm cu numai 1 cor. Foile celor ortăciți merg atunci la unul din ei și dela acela și-le scot ortacii. Fiîndcă nu ne fec lucrul cu scrisul prin căți și cu facerea de adrese la toți împreună și și cheltuelile de pustă sunt în acest fel ma mic, — le putem pa mai lesne.

Abonaților din un sat, fac mai bine dacă se pun așa laolaltă și trimit împreună după foile de Luni și noue ne e mai ușor și lor.

tate în istoria lumii trebuie să iasă la iveală aceste lături a politice reale românești și trebuie să se nimicească acea ceartă mărunță și agitație (ațițare) fără suflet, care a atras în cîțva poporul român în valurile politice slave.

Sunt zile mari acestea și pentru Români. În acestea ei trebuie să-și arate prin fapte loialitatea (alipirea) lor, cătră țară!

Să se peardă urmă ori-cari neînțelegeri și să răsară încrederea împrumutată, pe temeiul căreia să poată veni timpul mai frumos al conlucrării conglăsuitoare a Românilor cu Maghiarii“.

Vorbe cu înțelesuri tare sucite...

Numeri singuratici se găsesc spre vînzare în: Blaj, la Librăria seminari-ală, în Brad: I. Cutean; în Hunedoara: N. Țintea; în Ghioroc: M. Butariu, com-merc.; în Baia-de-Criș: R. Coțoiu, com-merc.; în Sibiu la traficele: Hermine Frank și Németh L.; în Oradea-mare: librăria Hegedüs (Rákoczi ut 5.); în Alba-Iulia: Publiu Murășan, în piață; în Făget la Aug. Oneșan; în Hațeg la B. Popovici; în Seliste: N. N. Țintea; în Lugoj: Tipogr. „Minerva“ G. Țăranu; în Criștior la Văgzsina Imre, com-merc.; în Vinful-de-jos la Filiala „Ardeleana“; în Abrud la I. Tengher; în Virșef la Amalia Kirchner; în Șomcuta-mare la Insoțirea creșt. de Con-sam; în Beiuș la Librăria „Doina“; în Dagnecia la G. Dumitru; în Turda la „librăria Poporală“ I. Pescariu; în Lipova la Schmolier Antal; în Brașov la librăria I. Chiroiu; în Ilia la societ. „Libra“; în Șugag la Nic. Ștefan; în Dobra la „Grănițerul“.

În aceste locuri căutați spre cum-părare „Libertatea“ Marția și Vinerea. Prețul totdeauna 10 fileri.

Alți negustori cari ar dori să vîndă foile noastre, — să se înștiințeze. Au cîștig frumușel dela vînzarea lor.

POSTA REDACȚIEI

Julia Drăgan, Șăitin. Pentru 1 cor. 50 fil, vei primi „Libertatea”, numărul regulat de Joia, 3 luni de zile. De vești a avea și numărul de Linia (cel scos anume numai pentru știrile de războiu a zilelor de Vineri, Sâmbătă și Duminecă) să mai trimiți 1 cor 50 fil. — Cetește avizul de mai sus despre apariția aceluși număr.

Macedon Cosma, Ispanmezö Cu cele 3 cor. trimise, ești plătit la foaia de Joia până la 1. Octobrie, iar numărul de Luni e plătit pe 2 luni. Spre știre.

Două volume noue

„Alte vremi”, schițe și nuvele de Gheorge Stoica, volum mare, de 19 coale tipar, cuprinzând 17 bucăți literare, scrise în o limbă îngrijită și tractând subiecte alese, a căror cetire e o plăcere. Prețul 2 cor. și 10 fil. de porto.

„Floarea Betuliei” este numele unui roman descriind lucruri și stări din străvechile vremuri biblice, din timpurile asiro-babiloniene. E un roman foarte frumos, scris de un talentat romancier ungar Stefan Lazar, tradus în românește de dl Al. Ciura, prof. și scriitor, Blaj. Din unguerește în românește se traduce foarte puțin, pentru neplăcerea ce o simte publicul cetitor român față de ce e ungueresc, — acest roman a fost însă aflat de distinsul scriitor Al. Ciura, așa de bine scris și cu povestire din străvechile vremi biblice, încât l'a aflat cu totul vrednic a-l traduce și în românește. „Librăria Națională” l'a scos în volum. E de 14 coale tipar, și să vinde cu cor. 1.80.

Il recomandăm cu căldură iubitorilor de romane.

„Cele mai frumoase!”

Așa să chlamă volumașul de poezii populare scoase acum de sub tipar de „Librăria Națională” dela Orăștie poezii alese de dl Seb. Bornemisa, redactorul revistei „Cosinzeana”.

Cel cărora vă plac poeziile populare (și la toată lumea plac pentru farmecul din ele!), cumpărați-vă această cărțică de poezii populare cel veți avea o neîncetată plăcere citindu-le, căci ele sunt într'adevăr, cum le spune titlul cărții: „Cele mai frumoase!”

Prețul 60 fileri, trimise franco.

UN ÎNDEMN

— Cei-ce voiți să faceți, o bună slujbă culturii românești, deprinzând de cu vreme tineretul din comună, cu cetitul de foi — îi puteți atrage spre cetit și l puteți face să îndrăgească scrisoarea românească mai mult ca prin ori ce: punându-le în mână și junilor și fetelor, drăgălașa „Foaia Interesantă”, cu ale ei poezii, povești, znoave, populare și chipuri atrăgătoare! Să-i deprindeți a ceti și ei macar alăta foaie în fiecare săptămână!, — c'apai mai tîrziu să cer ei de ei la mai mult.

Pentru a putea face această bună slujbă răspîndirii dragostii de carte în popor, — conducerea foilor noastre face ușurări prețioase:

Fiecare abonată, mai poate căpăta în „Libertatea” sa una sau două „Foi Interesante”, pe lângă

a sa, — dacă mai trimite cîte 1 cor. de fiecare „Foaie Interesantă”, peste prețul regulat al foilor sale. Acea foia o dă apoi în fiecare săptămînă junelui ori fetei pe sama căruia a abonat'o.

Tot abonatul bine înțelegător al glasului vremilor de azi, cari cer știință de carte și iarăș știință de carte!, — ar trebui să aboneze încă 2—3 „Foi Interesante” în foile sale, pentru 2—3 tineri din vecini, din ulița sa! Prin asta, pe nesimțite, face un mare bine culturii viitoare a poporului nostru!

8 cărți mari
cu: numai 9 cor.„FOAIA INTERESANTĂ”
pe anii

1906, 1907, 1908, 1909, 1910,
1911, 1912 și 1913.

legată în volume întregi (cărți de sine). Fiecare an dă o carte de 200 fețe și mai mult cu sute de chipuri, sute de poezii, nuvele, schițe, poezii populare, glame și altele, — plăcute, ușoare de înțeles pentru ori-ce om din popor.

Ori-care din aceste volume, (fiecare cuprinzînd „Foaia Interesantă” de pe cîte un an), — legat în table moi, să vînd singuratec, ori 2—3, sau toate la un loc.

— Prețul cîte unei cărți (volum) de sine e 1 cor 40 fileri, trimisă acasă franco (posta plătită).

2 volume (ori care) să trimit în pachet de postă franco-recomandat, pentru 2 cor. 80 fileri.

3 volume (ori-care) să trimit în pachet franco-recomandat pentru numai 4 cor.

4 volume (ori-care) să trimit franco-recomandat pentru 5 cor.

— Toate 8 volumele să trimit pentru numai 9 coroane!

— Pentru America și România, fiecare volum costă 2 coroane.

— Fără bani nu să trimit nimănu, nici cu rambursă. Trimiteți banii înainte.

Să pot căpăta dela Administrația „Libertatea” din Orăștie, sau dela „Librăria Națională” de aici.

„Eroii Noștri” Nr. 3

au ieșit de sub tipar și să află de vânzare la adminst. „Libertatea” și la „Librăria Națională S. Bornemisa”, cu 30 fil. exemplarul și 5 fil. de porto.

Broșura aceasta, a 3-a, cuprinde frumoasa poveste a descălării Românilor din Țara Făgărașului sub Radu Negru și apoi a celor din Maramurăș sub Dragoșiu, întemeind statele Muntenia și Moldova! Și apoi: înțelele lupte ale Ungurilor cu Românii, lupte din cari Românii au ieșit minunat biruitori, zdrobind pe craiul ungueresc Carol Robert în munții Carpați, încit numai îmbrăcîndu-se în haine de slugă a mai scăpat de ei cu fuga! În curînd o armată a regelui ungueresc Ludovic cel Mare e zdrobite de Românii din Muntenia, — cea-

ce spărie așa pe însuși Regele Ludovic, care pleasă însuși în capul altei oștiri, ca să bate pe Români, — încit se întoarce din drum napoi!

Sunt pagini mărețe din trecutul neamului!

Broșura costă 30 fil. și 5 fil. porto. Toate 3 broșurile (1, 2, și 3.) costă 1 cor. trimise franco!

Foarte frumoasă

e icoana națională:

„Intrarea lui Mihai-Viteazul
în Alba-Iulia”

pusă în vânzare de Librăria Națională din Orăștie. E icoană mare, de 60 cm. lăță, 45 cm. nălță, lucrată în colorii arătînd pe Mihai cum vine calare încongiurat de generalii sei, și intrînd prin poarta de sus a cetății, unde-iese în cale Episcopul catolic și mai marii cetății de-l primesc închinîndu-i-se. Clipă mareată, doar cea mai măreată în istoria neamului nostru!

Prețul icoanei e: 2 cor. 50 fil. trimisă franco, sau 2.75 franco-recomandat (cînd ești sigur că nu ți se perde pe postă). Cel ce ia 10 deo-dată, le capătă cu 21 cor. franco!

Tot așa de frumos și mare, și tot cu același preț să capătă dela aceeași Librărie: Chipul eroilor dela 1784:

Horia, Cloșca și Crișan!

Cumpărați-le cu toții și n'o să vă rău pară de banii dați pentru ele!

„Țiganul la vînat”, vesela comedie scrisă în versuri de istețul scriitor popular dl Emanuil Suciu, învățător în Măgărei, a ieșit de sub tipar în ediție nouă, la Tipografia foii „Libertatea” din Orăștie. — La urmă e adausă și reușita anecdotă „Arde 'n țigănie!”, scrisă asemenea în versuri.

A ieșit o broșură de 40 pagini, tipărită frumos, și se vinde pentru prețul de 40 fileri, — dînd nu numai o cetire plăcută, dar cea dintii puțină fi și jucată ca teatru, foarte potrivit mai ales la sate.

Se află de vânzare la „Librăria S. Bornemisa” în Orăștie. Cu posta cu tot 45 fil. cărțică.

Cărți economice; de rugăciuni
și altele, tare potrivite și de folos
poporului român:

- N. Iosif: Vierul român sau noua: cultură a viilor . . . —70
D'ale pomăritului . . . —25
Simu: Cartea stuparilor săteni —70
E. Brote! Trifoiul . . . —24
Comșa: Prăsirea pomilor . —24
Monilia, o nouă boală a pomilor . . . —10
Legea despre economia și politica de cîmp . . . —40
Dr. Moldovan: „Advocatul popular”. îndreptar pentru poporul român . . . 2.50
Cuvinte de îmbărbătare pentru sârbarea pomilor și a paserilor . . . —52
Sandu Aldea: „Santurile unui plugar luminat” . . . —50
Cosciuc: Lucrarea pămîntului —30
„Ingrășarea sau gunoarea pămîntului . . . —30
Sămînța de legume . . . —20

N. Iosif: „Creșterea pomilor”.

- Sfaturi și povește . . . —30
Acaftist, cu litere latine . . 1.20
” ” ” ” legat
în piele 1.20
Acaftist, cu litere bătrîne . . 2.70
Dr. Lupaș: Insemnătatea bisericii . . . . . —10
Dr. Lupaș: Despre pocăință —10
” La ziua st- Andrei —10
” Temeliile tratului nostru . . . . . —20
” Sfinta Scriptură în limba rom. . —20
” Spice din istoria noastră biser. . —30
” Călăuza creștinului la biserică . . —30
” Viața și faptele lui A. Șaguna . —20
Dr. Lupaș: De demult, povestire istorică . . —30
Agîrbiceanu: Povestiri . . —20
Alexandri: Ostașii noștri poezii . . . . . —20
Dr. A. Dobrescu: Cum să trăim? . . . . . —30
Dirlea: Beutura și urmările ei —30
L. Ciura: Făt-frumos din aer (A. Vlaicu) . . . . . —24

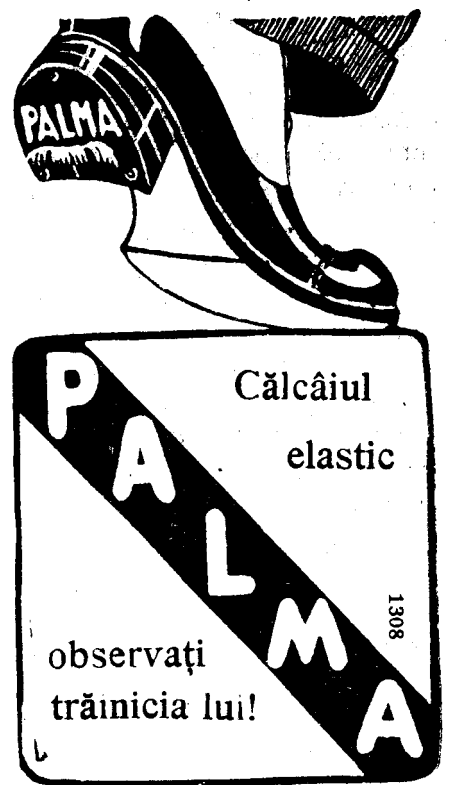
Toate se capătă la „Librăria S. Bornemisa” în Orăștie (Szászváros).

Institutul diagnostic al doctorului Cozmuța, (aflător în Budapesta VIII. Mária u. 30, la imediata apropiere de clinica centrală. Casă privată cu grădina. Telefon urban: József 42—08), — e unicul institut în Ungaria, care se ocupă exclusiv cu constatarea diferitelor morburii mai grele și complicate ca: boale interne, de rinichi, de nervi, de piept, de piele, venerice, boale femești și de copii, etc. Institutul, pe lângă instalațiile și laboratoarele medicale, mai are și zece camere mobilate, pentru pacienți, deci foarte acomodat pentru publicul din provincă.

Pentru boale de piept și venerice, institutul are secții separate.

Deslușiri și amănunte dă cu plăcere direcțiunea institutului

(1353) 9—

(1273) 15 —

Berson

e cel mai burz călăuș de gumă.

Primul depozit român

de **PIANE, PIANINE**
și **ARMONIURI**

T. Popovici, Sibiu, strada Cisnădiei 7, —

se recomandă on. public român cu fabricate exclusiv bune, cu cari s'a aprovizionat pentru on. public muzical.

Prețuri mai ieftine ca oriunde! Impachetare și transport gratis! Plătire și în rate convenabile.

Ca Român și specialist, proprietarul depozitului, roagă publicul nostru de pretutindeni, să-l onoreze cu încrederea sa.

Comandele să se facă din bună vreme pentru ca să poată fi rezolvite la timp. (1392)4-50

Pentru viieri

a apărut o carte de mare valoare: „Cultivarea viicii, manauarea vinului, morburile și vindecarea lor“.

E revăzută de dl ministru r. u., sub nr 96.780—1912 VIII—1. Se capătă la autor pentru 2 cor. plus 20 fil porto.

Librăriile au rabatul convenit.

D. GRAUR,
in Somlyógyörtelek
(1375) 10—10 (com. Szilágy).

„Atelierul de țesături și cusături românești“ din Orăștie (Szászváros)

dă împrumut:

pentru serate și baluri: *porturi femeiești*: de Orăștie, Pădureancă și Tulgheș, pentru taxa de folosință a costumului cor. 10— plus spesele de porto. *Costume de Călugeri* pentru taxa de folosință a unui costum cor. 5— plus spesele de porto.

Are de vânzare:

costume complete port de Tulgheș à cor. 100—

costume complete port de Orăștie à cor. 160—

costume complete port de Pădureancă à cor. 120—

Primește comande de tot felul și execută după modele din Atelier.

(1134) 8—

Compactor român

executând lucrări de compactorie, dela cele mai simple până la cele mai fine, — legături de cărți pentru bibliotecă, broșuri, proto-coale pentru cancelarii, cărți de bănci legate în pânză, piele ori moleschin, trainic și fin, cu vignete simple ori aurite, —

— *avem la Orăștie!* Recomandăm celor ce au bibliotecă private ori a societăților, să se adreseze pentru compactarea cărților din ele, dlui *Petru Ilieș*, compactor în Orăștie.

Redactor resp. Ioan VasIU.

Çăsătorie.

Un învățător de 35 ani, bine situat, pe calea aceasta dorește a face cunoștință, în scop de căsătorie, a unei domnișoare de etate potrivită, ori a unei văduve tineră, cultă, onestă, bună econoamă și să aibă și 5—6000 cor. avere. — Ofertele serioase și cu poze, să se trimită la administrația ziarului sub deviza: **Învățătorul.** Discreția e obligătoare pentru ambe părțile. (1408) 4—4

Alt cal perdut.

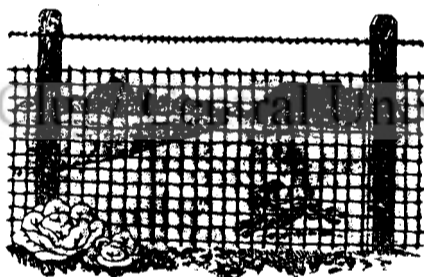
Am pierdut un cal galbin, breaz pe nas, urechea dreaptă ciontată de virf, picioarele din napoi amândouă pintoage. S'a pierdut din munții Cugirului, de vre-o 4 săptămîni. Cel ce l'ar fi aflat, să-l înștiințeze la scrisul care îi va da o resplată convenită.

George Marginean
(1413) 2—2 Cugir (Kudzsir).

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!

Fără păreche potrivit!

(1219) *Ușor de mannat!* 17—40

Nenumărate scrisori de mulțumită adevărate că

Țesutura de drot „HUNGARIA“ e neîntrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețul pe metrul pătrat 32 fileri și mai mult.

Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabriacă de sunii de drot și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos, — Catalog ilustrat gratis și franco! —

MEDICII

recomandă ea foarte potrivit leas contra tusei

KAISER

Caramele

pectorale

cu cel „3 brazi“.

Milioane de inși le folosesc în contra

TUSEI

răgușelei, guturaiului, flegmei și tusei măgărești.

6100 de atestate autentice de not. publ., garantează efectul sigur.

Sunt bonboane cu un gust foarte plăcut!

Se găsesc în pachete de 20 și 40 fil., și în doze de 40 fil. —

În Orăștie Apot. N. VLAD. în Dobra Apot. W. UNBERATH, și în alte apotece. (1148) 20—48

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), **PETRU BENEA**, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lingă prețurile cele mai moderate!

Anul 1911. Vinuri vechi:

	Anul	1911	1912
Vin alb — — —		70	60
Rizling — — —		72	62
Roșu de Miniș —	1.00	90	
Carbenet — — —	1.10	—	

Anul 1913. Vinuri noi:

Vin alb — — —	—46
Rizling — — —	—48
Șiller — — —	—50

Rachle de trevere (comină) K. 1.60
Rachle de comină, specialit. K. 2.20
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachle să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumutate pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

(1411) 24 — **PETRU BENEA,** proprietar de vii în Șiria Világos. (Arad. m.)

„HATIEGANA“

institut de credit și economii, societ. pe acții, în Hațeg (Hätszeg),

primește și fructifică depuneri:

până la 1000 cor. cu 5⁰/₁₀

dela 1000 până la 2000 cor. 5¹/₂⁰/₁₀

dela 2000 cor. în sus, dacă acele sunt depuse pentru o durată mai lungă de o jumătate de an, cu 6⁰/₁₀.

(1409) 3—12

Diracțiunea.

Frizer nou în Orăștie.

Fac prin aceasta cunoscut onoratului public din loc și jur, că cu ziua de Simbătă în 4 Iulie n. — deschid în Orăștie, în drumul țării, lingă prăvălia dlui Corvin, (în fosta prăvălie Jerkovits):

BARBIERIE și FRIZERIE,

aranjeată modern și condusă de mine, după ce am praxă îndelungată în țară și străinătate!

Rog onoratul public, inteligență și popor, din loc și jur, a mă cerceta cu încredere

Cu stimă:

Filip Schiopu, friser.

„HOTEL DEAK FERENCZ“, de rangul prim!

Hotel liniștit, cetățenesc. — 5 minute dela gara de Ost. în **Budapesta, Aggteleki ú 7.** Arangeat cu încălzire cu gaz și comodități. 80 odăi și cafenea! Odăi de 1 persoană, dela 3 cor. în sus; pentru 2 persoane 5 cor. 20 fil. pe zi. (1391)5—10

THE NATIONAL BANK OF THE REPUBLIC, Chicago, Ill.

Capital și surplus 3 milioane de dollari.

Fonduri peste 30 milioane de dollari.

Singura mare bancă de stat în West, cari își are secție românească.

După depuneri solveste 3% interese.

Trimiteri de bani prin telegram **gratis** 500 coroane

ori sume mai mari trimitem prin telegram fără vre-o suprasolvire, iar banii în ziua următoare îi plătim în țara veche

Spese pentru telegram nu luăm!

Noi nu numai că promitem, ci banii în ziua următoare îi și plătim primitorului, pentru-că noi banii îi trimitem de-adreptul din Chicago cu telegram. — În vreme ce banii trimiși prin a ț. bancheri sunt pe cale cu poșta la New-York, noi i-am și plătit deja în țară. — Trimiterile prin poșta, mulțumită unui mod până acum necunoscut, îi plătim în țară cu 4—5 zile mai repede ca ori-și cine altul. — Cearcă și te vei convinge. — După fiecare trimiteri, dăm fiecareia rețepșul postal original din țară. — Cere coala de trimiteri (manlorcă).

THE NATIONAL BANK OF THE REPUBLIC
39 So. La Salle Str. Cornel Monroe, Chicago, Ill.
(Vis à-vis de Consulatul Austroungar.)
(0000) 2—